KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL

DOM

2016-11-15
Meddelad i Sundsvall

Mål nr 1569-16

KLAGANDE
Omsorgsstyrelsen i Avesta kommun
Box 23
774 21 Avesta

MOTPART
[redacted]

God man: [redacted]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Faluns dom den 8 juni 2016 i mål nr 2307-15, se bilaga A

SAKEN
Ansökan om bostad med särskild service under pågående rättspsykiatrisk vård

---

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 714 851 21 Sundsvall	Södra Tjärngatan 2	060-18 66 00 **E-post**: kammarrattenisundsvall@dom.se www.kammarrattenisundsvall.se	060-18 66 52	måndag – fredag 08:00-16:00

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL **DOM**

Mål nr 1569-16

YRKANDEN M.M.

Omsorgsstyrelsen i Avesta kommun (kommunen) yrkar att kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer kommunens beslut. Till stöd för yrkandet anför kommunen bl.a. följande. I april 2015 placerades [redacted] på HVB-boendet Inagården av den rättspsykiatriska kliniken i Säter. Att den rättspsykiatriska kliniken väljer att bereda [redacted] vistelse på ett HVB-hem innebär att hon har fortsatt behov av vård och behandling utifrån domen om rättpsykiatrisk vård. Vid vårdplanering på Inagården i juni 2015 framkom att Inagården är en låst enhet och att boende enbart får gå ut eller in efter personalens bestämmande. Insatsen bostad med särskild service enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, kan inte beviljas utifrån de restriktioner och tvångsåtgärder som [redacted] vid ansökningstillfället hade behov av. Under vintern 2015–2016 har [redacted] mått sämre psykiskt och hennes restriktioner har skärpts. Detta är ytterligare ett skäl till att hon har fortsatt behov av vård och behandling som inte kan tillgodoses inom ramen för kommunens ansvarsområde. Utifrån sina diagnoser har [redacted] ännu inte fått den vård och behandling som hon har rätt till och som kan ge henne förutsättningar att leva ett mer självständigt liv.

[redacted] har beretts tillfälle att yttra sig i målet.

I målet föreligger ett yttrande, daterat den 29 augusti 2016, upprättat av överläkare [redacted] vid Rättspsykiatri Dalarna. I yttrandet anförs bl.a. följande. Det råder ingen tvekan om att den nuvarande placeringen på Inagården är den optimala för [redacted] Hon har ett stadigvarande funktionshinder som gör att hon är i behov av insatser för att kunna leva ett värdigt liv. Fortsatt sluten rättpsykiatrisk vård enligt lagen om rättpsykiatrisk vård skulle enbart inverka negativt på hennes mående. Vid vårdplaneringar har det rått enighet mellan parterna om att denna placering fungerar synnerligen väl. [redacted] accepterar sin placering på

Inagården. Det blir därmed inte fråga om någon placering mot hennes vilja. Dessutom förekommer inte tvång i och med en eventuell LSS-placering. Denna placering kommer enbart att tillgodose [redacted] behov. Behovet av yttre ramar sker i form av föreskrifter för den öppna rättpsykiatriska vården. Eventuella behandlingsinsatser på nivå över sjuksköterska kommer att åligga landstinget. Att tillgodose [redacted] grundläggande behov på grund av den stadigvarande funktionsnedsättningen åligger dock kommunen. Placering på Inagården är ett nödvändigt steg i den fortsatta utslussningen från den rättspsykiatriska vården.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kommunen har som grund för sitt överklagande angett att kravet på tvångsåtgärder från den rättspsykiatriska kliniken inte kan genomföras på kommunens frivilliga LSS-boenden. Frågan är således hur kravet på vissa tvångsåtgärder som följer av att [redacted] genomgår rättpsykiatrisk vård överensstämmer med frivilligheten inom insatsen bostad med särskild service enligt LSS.

Av förarbetena (prop. 2007/08:70 s. 112) från införandet av vårdformen öppen rättpsykiatrisk vård framgår bl.a. följande.

> Många remissinstanser, bl.a. Sveriges Kommuner och Landsting, har frågat hur tvång inom vården ska harmonieras med den frivillighet och det självbestämmande som är vägledande vid handläggningen av ärenden inom socialtjänsten liksom vid tillämpningen av LSS. Som regeringen utvecklat ovan anger villkoren endast de ramar för vården som behövs för att tvångsvården ska kunna bedrivas utanför sjukvårdsinrättningen. Villkoren tar således sikte på vad patienten, gentemot chefsöverläkaren, har att förhålla sig efter. /…/ För det fall att patienten inte på något sätt vill delta i en vård utanför sjukvårdsinrättningen kan den nya vårdformen inte genomföras. Om patienten vidare väljer att, inom ramen för den nya vårdformen, inte delta i beslutade insatser, kan frågan om återintagning av patienten aktualiseras, om det är motiverat med hänsyn till patientens psykiska tillstånd eller personliga förhållanden. /.../ Det bör dock understrykas att det aldrig kan bli fråga om att ge insatser med tvång utifrån SoL och LSS.

Som framgår ovan kan det aldrig bli fråga om att ge insatser enligt LSS med tvång. Villkoren i den samordnade vårdplanen fastställer således de krav chefsöverläkaren har på [redacted] för att hon ska kunna få nödvändig vård utanför den rättpsykiatriska kliniken. Om [redacted] inte uppfyller dessa villkor kan detta få till följd att den öppna rättpsykiatriska vården inte kan genomföras inom ramen för ett boende enligt LSS eller att frågan om återintagning aktualiseras.

Mot denna bakgrund har kommunen inte haft fog för sitt beslut att avslå ansökan på grund av att kommunen inte kan genomföra tvångsåtgärder enligt den vårdplan som gäller för [redacted] på ett LSS-boende. Kammarrätten gör vidare ingen annan bedömning än den förvaltningsrätten gjort vad gäller [redacted] behov av ett särskilt boende.

Vad kommunen har anfört i övrigt avseende [redacted] behov av behandling föranleder inte till andra bedömningar. Kommunens överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Mats Törnered kammarrättslagman ordförande	Anders Lind kammarrättsråd referent	Malin Karlsson tf. kammarrättsassessor
		Lina Bergkvist kammarrättsfiskal föredragande

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I FALUN
Ylva Öster

DOM
2016-06-08
Meddelad i Falun

Mål nr
2307-15

KLAGANDE
[redacted]

God man: [redacted]

MOTPART
Omsorgsstyrelsen i Avesta kommun
Box 23
774 21 Avesta

ÖVERKLAGAT BESLUT
Omsorgsstyrelsen i Avesta kommuns beslut 2015-03-13

SAKEN
Bostad med särskild service enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten ändrar Omsorgsstyrelsen i Avesta kommuns beslut och förklarar att [redacted] har rätt till insatsen bostad med särskild service för vuxna.

Postadress Box 45 S-791 21 Falun
Besöksadress Kullen 4
Telefon 023-383 00 00
Telefax 023-383 00 80
E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se
www forvaltningsrattenifalun.domstol.se
Expeditionstid måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:00

BAKGRUND

Omsorgsstyrelsen i Avesta kommun (kommunen) avslog den 13 mars 2015 [redacted] ansökan om särskilt boende enligt 9 § 9 LSS med motiveringen att de krav som den rättspsykiatriska tvångsvården ställer om att inte tillåta frigång vid utslussning till öppen rättspsykiatrisk vård inte är genomförbara på kommunens frivilliga LSS-boenden.

YRKANDEN M.M.

[redacted] överklagar kommunens beslut.

Kommunen håller fast vid sitt beslut.

UTREDNING

I kommunens utredning framkommer i huvudsak följande. [redacted] ansökte den 20 mars 2014 om särskilt boende enligt 9 § 9 LSS. Vid tidpunkten för ansökan vistades [redacted] på rättspsykiatriska kliniken i Säter. [redacted] har autistiskt syndrom och selektiv mutism. [redacted] är i behov av stöd i att finna alternativa strategier och i planering. Hon behöver stöd för att komma upp, komma igång och komma iväg för att genomföra de aktiviteter som behövs för att tillgodose grundläggande behov i vardagen och för att leva ett bra liv. Hon behöver stöd i att samordna de behov som finns och stöd i kommunikation för att förebygga missförstånd. Hon behöver även stöd i att genomföra och verkställa ett bra veckoschema/goda aktiviteter. Överläkare [redacted] har i intyg uppgett att [redacted] behöver personer kring sig dygnet runt och att hon därför är i behov av ett boende med personal dygnet runt. Vid vårdplanering den 10 februari 2015 tydliggör överläkare [redacted] att det är ett boende med personal dygnet runt som är ett krav samt att [redacted] inte ska ha frigång vid utslussning i boendet. Kommunen informerade då om att det vid kommunens boenden inte kan/får förekomma tvång.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

I målet är ostridigt att [redacted] tillhör personkretsen enligt 1 § LSS.

Enligt 7 § LSS har personer som omfattas av lagen rätt till insatser i form av särskilt stöd och service enligt 9 § 1-9, om de behöver sådan hjälp för sin livsföring och deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Genom insatserna ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

Insatser i form av boende för vuxna kan enligt 9 § 9 LSS bestå av bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna. Av förarbetena (prop. 1992/93:159 s. 179) framgår att med bostad med särskild service för vuxna avses gruppbostad och servicebostad. Med servicebostad avses en fullvärdig bostad med god tillgänglighet där omfattande service och vård kan ges dygnet runt. Servicehus är beteckning för en anläggning med flera servicebostäder, visst fast bas stöd genom anställd personal och gemensamma utrymmen för service och gemenskap. Gruppbostad är tänkt att vara ett bostadsalternativ för den som har ett så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. Såväl omvårdnad som fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter ingår i insatsen bostad med särskild service för vuxna (9 c § LSS).

Förvaltningsrättens bedömning

Även om [redacted] kan utföra vissa vardagsaktiviteter på egen hand, finner förvaltningsrätten att [redacted] har ett så omfattande behov av service, omvårdnad och tillsyn att hon är i behov av insatsen bostad med särskild service för vuxna för att tillförsäkras goda levnadsvillkor. I denna bedömning har förvaltningsrätten särskilt beaktat att [redacted] under en

längre tid varit intagen på rättspsykiatrisk klinik och att behandlande läkare gör bedömningen att [redacted] behov av stöd går längre än vad som kan tillgodoses inom ramen för ett ordinärt boende. Dessutom ger såväl den rättspsykiatriska undersökningen som läkarens intyg stöd för att [redacted] har ett stort behov av stöd och tillsyn för att bl.a. upprätthålla rutiner, finna alternativa strategier för problemlösning, kommunicera samt minska risken för ångest, depression och självskadebeteende. Vad kommunen anfört om att kommunen inte har möjlighet att begränsa de boendes rörelsefrihet inom ramen för ett LSS-boende medför ingen annan bedömning, då denna möjlighet istället finns inom ramen för det tvång som den rättspsykiatriska vården innebär. Överklagandet ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C).

Lina Nilsson Levin
förvaltningsrättsfiskal

I avgörandet har även nämndemännen Pernilla Hammarberg, Hans Hellström och Stig Persson deltagit.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

DV 3109/1C • 2013-06 • Producerat av Domstolsverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.